

Bölüm 13

SOSYAL GÜVENLİĞİN ULUSLARARASI BOYUTU

Tuğçe KARAÇEVİRGEN¹

GİRİŞ

Sosyal güvenlik; tanımı gereği ulusal ölçekli, ülkelerin kendi iç dinamikleri, ekonomik gelişmeleri ve hatta kültürel özellikleri ile şekillenen bir sistemler bütünüdür. Ancak 20.yüzyıl ve sonrasında sosyal güvenliği uluslararası ölçekte değerlendirmeyi gerekli kılan bazı gelişmeler yaşanmıştır.

Sosyal güvenliği uluslararası boyuta taşıyan bu gelişmelerin başında, bireylerin ülkeler arası geçici veya kalıcı yer değiştirme imkanlarının artması gelmektedir. Seyahat, geçici çalışma ilişkisi veya göç olarak üç boyutta gerçekleşebilen bu yer değiştirme hali, ülkelerin vatandaşlarına sunduğu sosyal güvenlik korumasını sınır ötesi boyutlara taşımalarını gerekli kılmıştır. Seyahat halindeki bireyin sağlık açısından korunma ihtiyacı, geçici çalışma ilişkisi içerisindeki bireyin hastalık, analık, iş göremezlik gibi birçok sosyal güvenlik tehlikesine karşı korunma ihtiyacı ve kalıcı olarak yer değiştiren bir başka ifade ile göç eden bireyin gittiği ülkede tüm sosyal güvenlik tehlikelerine karşı sosyal güvenlik koruması kapsamında olma ihtiyacı sosyal güvenliği uluslararası boyuta taşıyan temel nedenlerin başında gelmektedir.

Birleşmiş Milletler (BM) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) başta olmak üzere, uluslararası kuruluşların sosyal güvenliğin bir insan hakkı olduğu vurgusunu öne çıkarmaları, dünyanın her yerinde insan onuruna yaraşır yaşam ve iş koşulları sağlamayı gaye edinmeleri, bu gayelerini sözleşme ve tavsiye kararları ile ülkelere tebliğ etmeleri sosyal güvenliği ulus üstü boyuta taşıyan bir diğer önemli gelişmedir.

¹ Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, tugcekaracevirgen@ksu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. 102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi. (2020, 1 Ekim). Erişim Adresi: https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377270/lang--tr/index.htm
2. Avrupa Konseyi. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: http://www.mfa.gov.tr/avrupa-konseyi_tr.mfa
3. Avrupa Konseyi-Sözleşmeler. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: <https://humanrights-center.bilgi.edu.tr/tr/content/30-avrupa-konseyi-sozlesmeler/>
4. AYDIN, F., (2014), *Avrupa Sosyal Şartı*, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yayınları.
5. AYHAN, A., (2012), Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Güvenlik İlkeleri, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 1 (1), 41-55.
6. BAYAR, F., (2008), Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, (32), 25-34.
7. Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Türkiye. (2020, 30 Eylül). Erişim Adres: <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>
8. Birleşmiş Milletler-Sözleşmeler. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: <https://humanrightstcenter.bilgi.edu.tr/tr/content/26-birlesmis-milletler-sozlesmeler/>
9. Conventions. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: <https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12000:0::NO>
10. ÇAĞLAYAN, S., (2006), Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 67-91.
11. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. (2020, 1 Ekim). Erişim Adresi:
12. <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/CocukHaklarinaDairSozlesme.pdf>
13. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi. (2020, 1 Ekim). Erişim Adresi: <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/EkonomikSosyalKulturelHaklarSozlesmesi.pdf>
14. Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı. (2020, 5 Ekim). Erişim Adresi: <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/tr/content/81-gozden-gecirilmis-avrupa-sosyal-sart/>
15. History of the United Nations. (2020, 27 Eylül). Erişim Adresi: <https://www.un.org/en/sections/history/history-united-nations/index.html>
16. ILO Sözleşmeleri ve Tavsiye Kararları. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372879/lang--tr/index.htm
17. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: http://www.un-cankara.org.tr/doc_pdf/h_rigths_turkce.pdf
18. KAYALIDERE, G., ve ŞAHİN, H., (2014), Sosyal Devlet Anlayışı Çerçevesinde Türkiye'de Sosyal Koruma Harcamalarının Gelişimi ve Yoksulluk, *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2, (2), 57-75.
19. LİMONCUOĞLU, A., (2017), İkili Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının Kapsamı, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (Özel Sayı-2017), 2165-2191.
20. Maintenance of Social Security Rights Convention. (2020, 3 Ekim). Erişim Adresi:

https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312302:NO

21. McCORMICK, J. (2015), *Avrupa Birliđi Siyaseti*, Adres Yayınevi.
22. Member States. (2020, 27 Eylül). Erişim Adresi: <https://www.un.org/en/member-states/>
23. Politakalar ve Programlar. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372877/lang--tr/index.htm
24. Recommendations. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: <https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12010:0::NO:>
25. Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri. (2020, 27 Eylül). Erişim Adresi: http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yurtdisi_islemler/sosyal_guvenlik_sozlesmeleri
26. Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme. (2020, 1 Ekim). Erişim Adresi: <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/GocmenIscilerinVeAileFertlerininHaklarininKorunmasınaDairSozlesme.pdf>
27. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (2020, 28 Eylül). Erişim Adresi: https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2018.pdf
28. Türkiye'nin Onayladığı ILO Sözleşmeleri. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: <https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/lang--tr/index.htm>
29. Uluslararası Çalışma Örgütü. (2020, 30 Eylül). Erişim Adresi: <http://www.mfa.gov.tr/uluslararasi-calisma-orgutu.tr.mfa>
30. Yurt Dışı Borçlanma İşlemleri. (2020, 28 Eylül). Erişim Adresi: http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/yurtdisi_islemler